

Programma LGDG –wensen en bedenkingen

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	Z-25-430314
Datum collegevergadering:	9 september 2025
datum raadsvergadering:	13 november 2025
agendapunt:	
portefeuillehouder:	Mevr. M.E.I. Volten
behandelend ambtenaar:	Eline van der Borg, Richard Rietveld en Geke Maat
emailadres:	e.vanderborg@hltsamen.nl, r.rietveld@hltsamen.nl, g.maat@hltsamen.nl
programma:	Leefomgeving

Wij stellen voor:

1. Geen wensen en bedenkingen uit te spreken over het Ontwerp Programma Landelijk Gebied Duurzame Greenport Duin- en Bollenstreek (LGDG), ten behoeve van de definitieve vaststelling door het college van B&W in december 2025.
2. De begrotingswijziging 'R4016 Programma ontwikkeling PLGDG' vast te stellen.

Inleiding

Het Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport (LGDG) is de herijking van de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG). Het Programma is opgesteld door en voor de vijf gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen, en is tot stand gekomen dankzij waardevolle inbreng van inwoners, agrariërs, maatschappelijke organisaties en mede-overheidsinstanties.

De doelen en ambities zoals vastgesteld in de Omgevingsvisie Teylingen is leidend geweest voor de inzet van Teylingen in het Programma LGDG. Hierbij is ingezet op het behouden en verduurzamen van de Duin- en Bollenstreek.

Het Ontwerp Programma LGDG heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. In totaal zijn 85 zienswijzen ontvangen. De zienswijzen zijn beantwoord in de Nota van Zienswijzen. In dit document is ook inzichtelijk gemaakt welke zienswijzen aanleiding hebben gegeven om wijzigingen in het Programma LGDG door te voeren. Het college stelt voor dat de raad geen wensen en bedenkingen aan het college ter kennis brengt.

Bestaand kader en context

Voor de vijf gemeenten waren er drie aanleidingen om met het Programma LGDG aan de slag te gaan.

Ten eerste was de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG2016) verouderd. In juni 2023 is in alle vijf gemeenteraden de Evaluatie Vitale Greenport, Vitaal Landschap vastgesteld. Daarna is een vervolg gegeven aan dit proces middels het nu voorliggende Ontwerp Programma LGDG, waarbij de conclusies en aanbevelingen uit deze evaluatie mede het uitgangspunt zijn.

Ten tweede zijn de wettelijke kaders met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 gewijzigd. Het is niet langer mogelijk om een intergemeentelijke structuurvisie of omgevingsvisie vast te stellen. Wel kunnen gemeenten ervoor kiezen een gezamenlijk programma op te stellen onder de Omgevingswet en daar uitvoering aan te geven. Een programma is zelfbindend. Dit betekent dat het alleen het college zelf bindt. Een programma kan wel inwoners en bedrijven stimuleren om een bijdrage te leveren aan het behalen van de doelstellingen van het programma. Een programma kan door meerdere colleges worden opgesteld om gezamenlijk vastgestelde doelstellingen te behalen. Zij stellen dan ieder voor zich hetzelfde programma vast. Op deze manier geldt het programma voor al die colleges. In dit geval dus voor de colleges van de vijf gemeenten uit de Duin- en Bollenstreek. Met het opstellen van het Programma LGDG geven de vijf gemeenten opvolging aan de ISG via een kerninstrument onder de Omgevingswet. Wel dienen de Omgevingsvisies spoedig te worden geactualiseerd, zodat de hoofdpunten uit het Programma LDGD ook onderdeel worden van het raadsbeleid van de vijf gemeenten.

Ten derde vragen de grote transities waar het landelijk gebied in Nederland voor staat om een samenhangende aanpak met thema's die al eerder in de ISG werden genoemd. Er is aandacht voor nieuwe thema's en ontwikkelingen nodig, zoals natuurversterking, water en bodem sturend, wateropgave, waterkwaliteit, zoetwater, biodiversiteit, groen/blauwe dooradering, energietransitie en klimaatadaptatie. Ook urgente opgaven voor woningbouw, economie en mobiliteit zijn hierin opgenomen. De eerdergenoemde Evaluatie bood de ruimte om het Programma LGDG inhoudelijk ook aan te passen aan deze urgente opgaven.

Het vaststellen van een programma onder de Omgevingswet is een bevoegdheid van het college van B&W. Voor het vaststellen van het Programma LGDG krijgt de raad de gelegenheid wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Bij het vaststellen van het Programma LGDG wordt aangegeven hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen betrokken zijn geweest, en wat daarvan de resultaten zijn.

Beoogd effect

Het Programma LGDG draagt bij aan een toekomstbestendig en duurzaam ingericht landelijk gebied in de Duin- en Bollenstreek. Het bevordert een gezonde leefomgeving (planet), versterkt de regionale economie en landbouwstructuur (profit) en is tot stand gekomen met brede participatie van inwoners, agrariërs en maatschappelijke partners (people) en mede-overheidsinstanties. Daarmee ondersteunt het programma de integrale doelen van duurzame gebiedsontwikkeling. We beogen dat dit Programma, de borging hiervan in de omgevingsvisies en uitwerking hiervan in de gemeentelijke omgevingsplannen het nieuwe beleidskader vormt voor de ontwikkelingen in het landelijk gebied van de Duin- en Bollenstreek tot 2040. Daarnaast wordt een Uitvoeringsprogramma opgesteld.

Argumenten

1.1 De gekozen werkwijze past bij de bestuurlijke verhoudingen in de regio.

Bij programma's onder de Omgevingswet is een wensen- en bedenkingenprocedure niet verplicht. Toch is in regionaal verband afgesproken om de gemeenteraden actief te betrekken bij dit gezamenlijke programma. Via de radenconferenties hebben raadsleden mogelijkheid gehad aan de voorkant om inbreng te leveren en bent u geïnformeerd over de stand van zaken en de voortgang van het proces. Met de zienswijzeprocedure en voorliggende wensen- en bedenkingenprocedure bij uw raden wordt recht gedaan aan het belang van lokale afstemming. Het Programma LGDG is evenals een Omgevingsvisie zelfbindend en heeft geen rechtstreekse werking voor derden. De Omgevingsvisie is de richtinggevend voor de ruimtelijke koers, het Programma LGDG sluit hierbij aan en is een passend instrument voor gezamenlijk beleid.

1.2 De raad wordt in positie gebracht voor toekomstige beleidskeuzes.

Het Programma LGDG biedt een strategisch kader voor opgaven in het landelijk gebied, zoals water en bodem sturend, toekomstbestendige bollenteelt, woningbouw, mobiliteit, behoud (en versterking) van het (cultuur)landschap, natuur, recreatie en energie. Deze opgaven zullen op termijn lokaal worden uitgewerkt in andere beleidsinstrumenten zoals de omgevingsvisie het omgevingsplan. Door nu wensen en bedenkingen te kunnen uiten, kan uw raad richting geven aan dat vervolg en haar kaderstellende rol vervullen.

Kanttekeningen

1.1 *Iedere raad en college heeft bevoegdheden voor zijn eigen grondgebied.* Het gezamenlijke Programma LGDG als opvolger van de ISG2016 is geschreven vanuit het regionale belang, waarbij de meerwaarde van jarenlange samenwerking met mede-overheden, gebiedspartners en inwoners voorop staat.

1.2 *We zijn ons ervan bewust dat we nooit iedereen helemaal tevredenstellen.* We hebben door de puzzel op deze manier te leggen in het programma het meest optimaal invulling kunnen geven aan de roep om behoud van bollengrond, bescherming van het landschap en natuur, ruimte voor betaalbare woningen en duurzame energie.

Financiële consequenties

Voor het opstellen van het Programma LGDG is door de vijf gemeenten in 2024 een budget beschikbaar gesteld van totaal €200.000 (€40.000 per gemeente). De verwachte meerkosten voor 2025 bedragen €100.000 (€20.000 per gemeente). Hiervoor is geen dekking in het budget Omgevingsvisie Teylingen (FCL 68100201) en is een begrotingswijziging voorgesteld. De dekking hiervoor is de algemene reserve.

Juridisch kader

- Het college geeft de raad de gelegenheid voor het meegeven van wensen en bedenkingen op basis van 169 lid 4 Gemeentewet.
- Het Programma heeft ter inzage gelegen en de Nota van Zienswijzen is behandeld, art. 3:10-3:18 Awb, artikel 16.23 en 16.40 Omgevingswet.

Aanpak, uitvoering en participatie

De afgelopen periode is er een uitgebreid participatietraject doorlopen met inwoners, maatschappelijke organisaties, waterschappen, provincie, colleges en raden. Hieronder staat het proces stap voor stap weergegeven.

Eerste bijeenkomsten

- 28 mei 2024: eerste radenbijeenkomst
- 10 juni 2024: eerste stakeholderbijeenkomst

Tijdens deze bijeenkomsten zijn kansen, knelpunten en keuzemogelijkheden opgehaald voor de toekomstvisie van de Duin- en Bollenstreek.

Participatie inwoners

In het najaar van 2024 zijn inwoners betrokken via een jongeren- en inwonerspeiling. De resultaten hiervan, samen met de opbrengst van de eerste bijeenkomsten, zijn verwerkt in een eerste ontwerp. Voor dit ontwerp zijn vier denkmodellen gebruikt.

- 18 september 2024 (radenbijeenkomst)
- 8 oktober 2024 (stakeholderbijeenkomst)

Tijdens deze bijeenkomsten zijn de voor- en nadelen van de denkmodellen besproken.

Ontwikkeling concept Programma

Met de uitgangspunten – *bodem en water als basis, het open landschap behouden en meer ruimte voor groen en water* – en de ideeën die zijn opgehaald bij stakeholders, colleges en raden, is gekeken hoe we wonen, werken, natuur, recreatie en energie het beste met elkaar kunnen combineren. Zo is een eerste concept Programma ontstaan.

Verdieping, toetsing en kennisdeling concept Programma

Het concept Programma is verder verdiept en getoetst. En de raden en stakeholders zijn meegenomen in de voortgang.

- Februari/maart 2025: expertsessies met gebiedspartijen om het concept Programma te toetsen en te verbeteren.
- 4 maart 2025: presentatie van resultaten en keuzes aan de raden.
- 4 juni 2025: raden geïnformeerd over het Ontwerp Programma LGDG.
- 17 juni 2025: webinar voor eerdere deelnemers.
- 18 juli 2025: Ontwerp Programma aangeboden aan gedeputeerde Berend Potjer als input voor het provinciale Gebiedsplan Kust en Duinen.

Zienswijzen

- Tijdens de zienswijzeperiode zijn 85 zienswijzen ingediend.
- Deze zijn zorgvuldig verwerkt en hebben geleid tot aanpassingen in het programma.

Vervolgproces

- De raad krijgt nu de gelegenheid om wensen en bedenkingen mee te geven aan het college.
- Deze input kan leiden tot aanpassingen, samen met de wijzigingen uit de Nota van Zienswijzen.
- 16 december 2025: colleges stellen het definitieve Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport vast.
- Het college maakt een voorstel over de juridische borging van het Programma LGDG in relatie tot de ISG 2016. Hierin wordt ook aangegeven wanneer de raad in positie gebracht moet worden voor de benodigde stappen in de bestuurlijke besluitvorming.

Duurzaamheid

In het Programma LGDG is veel aandacht voor de inpassing van diverse thema's die een relatie hebben met duurzaamheid. Opgaven rondom energie- en klimaatdoelstellingen, duurzame land- en tuinbouw, natuurkwaliteit, biodiversiteit, groen/blauwe dooradering, water, mobiliteit en woningbouw hebben grote raakvlakken met duurzaamheid, gezondheid en toekomstbestendige ontwikkeling in het landelijk gebied.

Hillegom-Lisse-Teylingen (HLT)

Dit betreft een voorstel voor de gemeente Teylingen. Dit raadsvoorstel wordt ook in dezelfde vorm voorgelegd aan de andere vier gemeenteraden in de Duin- en Bollenstreek.

Urgentie

We streven ernaar het Programma LGDG voor 1 januari 2026 vastgesteld te hebben door de vijf colleges. Om deze planning te halen is het belangrijk de wensen- en bedenkingen procedure in deze raadsvergadering te behandelen.

Evaluatie

De wensen en bedenkingen van de raad worden indien nodig verwerkt in het definitieve Programma LGDG, samen met de voorgestelde wijzigingen in de Nota van Zienswijzen.

Bijlagen en achtergrondinformatie

1. Nota van Zienswijzen Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport Duin- en Bollenstreek inclusief ambtshalve wijzigingen.
2. Bundel geanonimiseerde ingekomen zienswijzen.
3. Ontwerp Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport en bijlage 1 t/m 6 (ongewijzigd).
4. R4016 Programma ontwikkeling PLGDG.

Namens het college van Teylingen,

Dhr. Jeroen F.A. Tomassen
Secretaris

Mevr. C.G.J. Breuer
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Teylingen,

gelezen het voorstel van het college van 9 september 2025 met als onderwerp
Programma LGDG - wensen en bedenkingen

gelet op de behandeling in de raadscommissie- en raadsvergadering,

gelet op gelet op artikel 108 van de Gemeentewet,

Besluit:

1. De volgende wensen en bedenkingen uit te spreken over het Ontwerp Programma Landelijk Gebied Duurzame Greenport Duin- en Bollenstreek (LGDG), ten behoeve van de definitieve vaststelling door het college van B&W in december 2025:
 - De raad spreekt de wens uit om in het Programma LGDB de term “emissieloos” of “emissievrij” te vervangen door “zoveel mogelijk emissievrij” of “zoveel mogelijk emissieloos”;
 - De raad spreekt de wens uit om in het Programma LGDB de term “*biologische bollenteelt*” te vervangen door “*zoveel mogelijk biologische bollenteelt*”.
 - De paragraaf “Omzetting grasland naar 1e klas bollengrond indien noodzakelijk ter compensatie van onttrekking bollengrond” te schrappen uit het Ontwerp Programma Duurzame Greenport Duin- en Bollenstreek (LGDG) op basis van genoemde tegenargumenten.
2. De begrotingswijziging 'R4016 Programma ontwikkeling PLGDG' vast te tellen.

Aldus geamendeerd besloten in de raadsvergadering van 13 november 2025,

Mevr. M. van Egeraat
Griffier

Mevr. C.G.J. Breuer
Voorzitter